

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला

२०७६।०७७ सालको निर्णय नं. ५०

पुनरावेदन नं. ९७-०७५-RB-०२००

मुद्दा:- आयकर (२०७०/०७१) ।

जिल्ला काठमाण्डौ का.म.न.पा वडा नं. १ दरबारमार्ग स्थित नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि. (स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ. बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योति प्रकाश पाण्डे..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री शिव कुमार श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेत

अविलम्बित नजीर: x

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर अधिकृत श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७५/०२/३१

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णु प्रसाद नेपाल

निर्णय मिति: २०७५/६/०९

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५/०२/३१ को कर निर्धारण आदेश उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक बैकिङ्ग व्यवसाय गर्ने करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले आ.व. २०७०/०७१ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रू. २,८३,८३,८५,७२७।- देखाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७१/०९/२७ मा विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताको आ.व. २०७०/०७१ को आय विवरण कर परीक्षण गर्न छनौटमा पर्न गएकोमा प्राप्त कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाव कितावको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, आयमा समायोजन गर्नु पर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएको तथा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको नपाइएको हुँदा पेश गरेको आय विवरणमा श्रोतमा करकट्टी गरी दाखिला नगरेको कर रकम रू. ४७२७६५३।३९ को (शुल्क तथा व्याज सहित) माग गर्ने र ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त

- भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७४/०२/१३ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५/०२/१३ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५/०२/१३ मा बुझी लिएको ।
  ४. करदाताले मिति २०७५/०२/१३ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७५/०२/२२ मा पेश गरेको ।
  ५. करदाताको आ.व. २०७०/०७१ का लागि रु. २,८५,१६,७९,१२२।७३ करयोग्य आय कायम भई सोमा रु. ४७२७६५३।३९ श्रोतमा कर कट्टी नभएको हुँदा सो समेत माग गर्ने गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५/०२/३१ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
  ६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७५/०२/३१ मा जारी गरेको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५/३/१२ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
  ७. यसमा शुरू कार्यालयबाट भएको मिति २०७५।२।३१ को कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत देखिएकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५/०६/०९ मा भएको निर्णय ।
  ८. Bond खरिद खर्च लगानीसँग सम्बन्धित हुन्छ । खर्चको लेखांकन गर्दा लागतको लेखांकन भएपछि निसर्ग गर्दाको समयमा लाभ भए आम्दानी र नोक्सान भए खर्च भनी लेख पाउनेमा आयमा समावेश हुने रकममा घटाई आय कायम गर्न नमिल्ने, दम्पति सुविधा लिने महिला कर्मचारीले महिला कर्मचारीलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नपाउने भनी भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी बैंकले पेश गरेको विवरण बमोजिम गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५/१०/०६ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०२/२९ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

१०. आज सुनुवाईका लागि यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री शिवकुमार श्रेष्ठ र प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरका तर्फबाट विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री शंभु कुमार वस्नेतले गर्नुभएको बहस सुनियो । बहसका क्रममा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता र सरकारी वकिलबाट देहाय बमोजिम जिकिर बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू	प्रत्यर्थी कार्यालयकाट तर्फबाट उपस्थित विद्वान सरकारी वकिलबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू
<p>-विकास ऋण पत्रको व्याजबाट आम्दानी गरेको रकम कानून सम्मत ढंगले प्रिमियमलाई Amortization गर्दै लग्ने प्रचलन अनुसार दावी गरिएकोले कानून सम्मतको खर्च अमान्य गर्न नमिल्ने ।</p> <p>-अग्रिम करकट्टी तर्फ महिलालाई अग्रिम कर कट्टि प्रयोजनमा कानून सम्मत रूपले दिएको छुट १० प्रतिशतलाई अमान्य गर्न नमिल्ने egL कानूनले प्रावधान गरेको छुटहरू अमान्य गर्नु कानून विपरित भएकाले बदरभागी छ भन्नुभयो ।</p>	<p>- विकास ऋण पत्रको व्याजबाट आम्दानी गरेको रकम प्रिमियमलाई Amortization गर्दै लग्ने प्रचलन अनुसार दावी गरिएकोले कानून सम्मतको खर्च अमान्य गरेकोमा यस अघि नै धेरै मुद्दाहरू फैसला भै सकेको हुँदा यस इजलास समक्ष थप बहस जिकिर गरिरहनु सान्दर्भिक नहुने,</p> <p>महिलालाई छुट दिँदा दोहोरो छुट हुने (दम्पती र महिला) हुँदा Special Provision भए पनि दोहोरो दिन मिल्ने कानूनी व्यवस्था नरहेको</p>

११. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिइएका जिकिरहरू दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन

गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका प्रश्नहरूमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ?

आयकर तर्फ

(क) विकास ऋण पत्रको प्रिमियमलाई व्याज आम्दानीबाट परिशोधन (Amortize) गर्न पाउने नपाउने सन्दर्भ

अग्रिम कर तर्फ

(क) महिला कर्मचारीलाई अग्रिम कर कट्टिमा १० प्रतिशत छुट दिएको मिल्ने वा नमिल्ने ?

१२. निरूपण गर्नुपर्ने उपरोक्त प्रश्नहरूका सन्दर्भमा मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा प्रचलित कानूनको आधार र लेखांकन समेतका मापदण्डहरूबाट निम्नानुसार देखिन आयो ।

आयकर सम्बन्धमा

(क) विकास ऋणपत्रको प्रिमियम रकम Amortize सम्बन्धमा

विकास ऋणपत्रको premium लाई Amortize गरी खर्च लेखेको सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ ले व्यवसायको सम्पत्तिलाई व्यापारिक मौज्जात, व्यवसायिक सम्पत्ति हासयोग्य सम्पत्ति एवं गैर व्यवसायिक सम्पत्तिको रूपमा वर्गिकरण गरेको छ। करदाताले खरिद गरेको विकास ऋण पत्र (Bond) आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ खण्ड (क ट) अनुसार व्यवसायिक सम्पत्ति भित्र पर्ने देखिन्छ । जुन खरिद गर्दा भुक्तानी गरेको सम्पूर्ण रकम सोही सम्पत्तिको लागतमा समावेश गर्नु पर्ने हुन्छ । आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ अनुसूची २ मा वर्गिकृत सम्पत्तिहरूको हास रकम यकिन गरी खर्च दावी गर्न पाउने व्यवस्था गरेको छ । तर व्यवसायिक सम्पत्तिको हकमा निसर्ग गर्दाको समयमा नाफा भए आम्दानी र नोक्सान भए सो हदसम्मको रकम लेखांकन गरी नोक्सानी कट्टि गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद ८ अन्तर्गतका विभिन्न दफाहरूमा उल्लेख भएको देखिन आयो । तसर्थ, व्याज आम्दानीबाटै Amortize गर्न करदाताको माग दावीमा सहमत हुन सकिएन ।

अग्रिम कर सम्बन्धमा

क) महिला कर्मचारीलाई १० प्रतिशत छुट:-

महिला कर्मचारीहरूको तलवी विवरणमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले घटी कर तिर्ने गरी सुविधा दिएकोलाई प्रत्यर्थिहरूले अमान्य गरी दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारिले उक्त सुविधा नपाउने भन्ने अर्थमा कर निर्धारण गरेको देखियो । ऐनको अनुसूचि-१ को दफा १(११) मा महिला कर्मचारीको आयकरमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले छुट पाउने भन्ने स्पष्ट ब्यबस्था गरेको देखिन्छ । महिलाहरूमा उद्यमशिलता बृद्धिहोस र आत्मनिर्भरता कायम हुन सकोस भन्ने समेतको अभिप्रायले विधायिकाले दिएको यसप्रकारको सुविधालाई अन्यथा अर्थ गरी कर सुविधाबाट बन्चित गर्नु विशेष संरक्षणको संबैधानिक मान्यता तथा सम्बन्धित कानुनी ब्यबस्था विपरित हुन जान्छ । आयकर निर्देशिका २०६६ (संशोधन २०६८) को पृष्ठ १५४ मा उदाहरणसहित सो सुविधा दिन मिल्ने गाइडलाइन आन्तरिक विभागबाट जारी भएको स्थितिमा दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूले थप १० प्रतिशत कर छुटको सुविधा नपाउने भन्नु न्याय संगत हुँदैन । कानुनको सम्बन्धित दफाको प्रतिवबन्धात्मक वाक्यांशमा यो यस्तो अवस्थामा नपाउने भनी स्पष्ट रूपमा ब्यबस्था गरेको अवस्थामा बाहेक कानुनमा लेखिएको ब्यबस्थालाई अन्यथा अर्थ गरी अर्थात् दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूले थप १० प्रतिशत कर छुट नपाउने भन्ने अर्थ गरी सो सुविधाबाट बन्चित हुने गरी भएको उक्त सम्बद्ध निर्णय कानुन, सद्विवेक र न्यायका मान्य सिद्धान्त प्रतिकूल भएको देखिन आयो । अतः उक्त निर्णय उल्टी भइ पुनरावेदकले महिला कर्मचारीहरूलाई तलव सुविधा बापतको रकम भुक्तानी गर्दा लाग्ने करका अतिरिक्त १० प्रतिशत कर छुट पाउने मान्यताका आधारमा तलव भुक्तानी गरेको कानुन सम्मत नै देखियो ।

१३. अतः माथि विवेचित आधार र कारणबाट स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८ भएका पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७५।०२।३१ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।६।०९ मा भएको निर्णयमा अग्रिम कर तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ । पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरू तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपशिल

माथि विवेचित आधारमा पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७५।०२।३१ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।६।०९ मा भएको निर्णयमा अग्रिम कर तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सोहदसम्म केही उल्टी हुने भई महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट पाउने ठहरी फैसला भएको हुँदा पुनरावेदक करदाताले धरौटीमा राखेको रकम फिर्ता दिनु वा अर्को आ.व. को कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु..... १

फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु..... २

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ३

डम्बरबहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्युटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

इतिसम्बत २०७६ साल असोज ३० गतेरोज ५ शुभम.....